

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ
УКРАЇНИ

УКРАЇНА

(19) UA

(11) 111350

(13) U

(51) МПК

G01N 21/79 (2006.01)

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

(21) Номер заявки: **u 2016 04175**

(22) Дата подання заявки: **15.04.2016**

(24) Дата, з якої є чинними
права на корисну
модель: **10.11.2016**

(46) Публікація відомостей
про видачу патенту: **10.11.2016, Бюл.№ 21**

(72) Винахідник(и):

**Скубій Наталія Валеріївна (UA),
Стрікаленко Тетяна Василівна (UA),
Шалигін Олександр Валерійович (UA),
Скубій Михайло Валерійович (UA)**

(73) Власник(и):

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ,
вул. Канатна, 112, м. Одеса, 65039 (UA)**

(54) СПОСІБ ВИЗНАЧЕННЯ КОНЦЕНТРАЦІЇ ПОЛІГЕКСАМЕТИЛЕНГУАНІДИН-ГІДРОХЛОРИДУ У ВОДІ ТА ЗАБАРВЛЕНИХ РОЗЧИНАХ

(57) Реферат:

Спосіб визначення концентрації полігексаметиленгуанідин-гідрохлориду у воді та забарвлених розчинах включає відбір проби дослідного зразка, введення комплексоутворювача і подальше вимірювання концентрації полігексаметиленгуанідин-гідрохлориду. В пробу дослідного зразка вводять хлорид кадмію кількістю $1 \cdot 10^{-5}$ - $1 \cdot 10^{-3}$ моль/л, встановлюють рН=2,0-6,0 за допомогою ацетатного буфера і вимірюють потенціали, отриманні за допомогою кадмій-селективного та хлорсрібного електродів. Концентрацію полігексаметиленгуанідин-гідрохлориду визначають за формулою.

UA 111350 U

Корисна модель належить до аналітичної хімії, фізико-хімічних методів аналізу, а саме до кількісного визначення полігексаметиленгуанідин-гідроксидриду, і може бути застосована в харчовій промисловості, де полігексаметиленгуанідин-гідроксидрид використовують як високо ефективний біоцидний препарат.

Полігексаметиленгуанідин-гідроксидрид (ПГМГ-гх) використовується під торгівельною маркою "Акватон-10", що виготовляється відповідно до ТУ У 24.1.25274537-005-2003 (та Виправлення №1). "Акватон-10" (діюча речовина полігексаметиленгуанідин-гідроксидрид) використовують з метою знезараження об'єктів водопідготовки та води при централізованому, автономному та децентралізованому водопостачанні при дезінфекції води на підприємствах харчової промисловості ["Методичні рекомендації щодо застосування засобу "Акватон-10" для знезараження об'єктів водопідготовки і води при централізованому, автономному та децентралізованому водопостачанні" //ДУ "Інститут епідеміології та інфекційних хвороб ім. Л.В. Громашевського АМН України" -Київ. - 2010].

Найбільш близьким до корисної моделі, що заявляється, є спосіб визначення концентрації полігексаметиленгуанідин-гідроксидриду у воді, наведений у патенті UA 83673 C2 "Спосіб визначення концентрації полігексаметиленгуанідин-гідроксидриду у воді та набір для цього способу", Трохимчук А.К., Магльована Т.В., Баранова Г.І., Нижник Т.Ю., Закрите акціонерне товариство "Науково-технологічний центр "Укрводбезпека". Відповідно до вказаного способу, визначення полігексаметиленгуанідин-гідроксидриду у воді включає використання барвника, з утворенням комплексу барвника та полігексаметиленгуанідин-гідроксидриду і подальше визначення концентрації полігексаметиленгуанідин-гідроксидриду за інтенсивністю забарвлення утвореного комплексу візуально безпосередньо на місці відбору проб.

Даний спосіб вибрано прототипом.

Спільним у прототипу та способу, що заявляється, є:

- відбір проби дослідного зразка;
- введення комплексоутворювача;
- вимірювання концентрації полігексаметиленгуанідин-гідроксидриду. Для способу за прототипом характерні наступні недоліки: при низьких концентраціях полігексаметиленгуанідин-гідроксидриду якість результатів знижується, методика визначення полігексаметиленгуанідин-гідроксидриду у вигляді сполуки з барвником потребує додаткового сорбційного концентрування, іони асоціати малорозчинні, що викликає нестійкість розчинів у часі, це збільшує термін аналізу; даний метод не можна використовувати у випадку з забарвленими розчинами та рідкими продуктами (компоти, сік, напої та ін.), що звужує сферу використання. Спосіб-прототип не дозволяє визначити чітку концентрацію полігексаметиленгуанідин-гідроксидриду у воді за межами діапазону (від 1 до 10 мг/л) при задовільній прозорості.

В основу корисної моделі поставлена задача розробити удосконалений спосіб визначення концентрації полігексаметиленгуанідин-гідроксидриду у воді та забарвлених розчинах, в якому шляхом заміни комплексоутворювача і зміни режимів вимірювання, забезпечити підвищення точності визначення полігексаметиленгуанідин-гідроксидриду в розчині з подальшим розрахунком його концентрації за формулою.

Поставлена задача вирішується в способі визначення концентрації полігексаметиленгуанідин-гідроксидриду у воді та забарвлених розчинах, що передбачає відбір проби дослідного зразка, введення комплексоутворювача і подальше вимірювання концентрації полігексаметиленгуанідин-гідроксидриду тим, що згідно з корисною моделлю в пробу дослідного зразка вводять хлорид кадмію кількістю $1 \cdot 10^{-5}$ - $1 \cdot 10^{-3}$ моль/л, встановлюють рН=2,0-6,0 за допомогою ацетатного буфера і вимірюють потенціали, отримані за допомогою кадмій-селективного та хлорсрібного електродів, а концентрацію полігексаметиленгуанідин-гідроксидриду визначають за формулою:

$$C = \frac{y + 0,1743 + 0,0174 x_1 - 0,0013 (x_1 - 0,571)^2}{(0,00163 - 0,001 x_2)}, \text{ де:}$$

- x_1 - концентрація Cd^{2+} (моль/л);
- x_2 - рН розчину;
- C - концентрація ПГМГ-гх (мг/л);
- y - різниця потенціалів (В).

Спосіб здійснюється у наступному порядку.

Іонометричний спосіб визначення полігексаметиленгуанідин-гідроксидриду у воді та забарвлених розчинах засновано на утворенні комплексної сполуки між полігексаметиленгуанідин-гідроксидридом та кадмієм (Cd^{2+}).

Нами було доведено, що зростання концентрації ПГМГ-гх веде до зменшення потенціалу кадмій-селективного електрода.

Спосіб здійснюється в наступному порядку: для моделювання процесу готують розчини з різним вмістом іонів кадмію $1 \cdot 10^{-5}$ - $1 \cdot 10^{-3}$ моль/л, ПГМГ-гх (0,1-20 мг/л) та регулюють рН (2-6) за допомогою ацетатного буфера. Далі на іономері І-130 вимірюють різницю потенціалів між кадмій-селективним електродом та хлорсрібним електродом.

5 Реалізація способу описується наступними прикладами.

Підготували два контрольних зразки. Для цього моделювали воду для приготування компотів яблучних з відповідною концентрацією ПГМГ-гх (0,5; 1; 5; 10 мг/л). Після закінчення терміну зберігання компотів яблучних, були відібрані зразки для аналізу. До зразків додавали хлорид кадмію з концентрацією $1 \cdot 10^{-5}$ - $1 \cdot 10^{-3}$ моль/л. За допомогою іономеру вимірювали різницю потенціалів між кадмій-селективним електродом та хлор срібним електродом. Концентрацію полігексаметиленгуанідин-гідрохлориду визначали за формулою. Дані наведені в таблиці.

15 Приклад 1. Підготовку розчинів здійснювали як наведено вище, але готували воду для компотів яблучних з концентрацією ПГМГ-гх 0,5 мг/л, рН 2,9. Для проведення досліду до зразків додавали хлорид кадмію з концентрацією $1 \cdot 10^{-5}$ моль/л. Концентрацію полігексаметиленгуанідин-гідрохлориду визначали за формулою. Дані отриманні при вимірюванні на іономері наведені в таблиці.

Розраховували за формулою:

$$C = \frac{y + 0,1743 + 0,0174 x_1 - 0,0013 (x_1 - 0,571)^2}{(0,00163 - 0,001 x_2)} ;$$

20
$$C = \frac{0,1745 + 0,1743 + 0,0174 \cdot 1 \cdot 10^{-5} - 0,0013 (1 \cdot 10^{-5} - 0,571)^2}{(0,00163 - 0,001 \cdot 2,9)} = 0,491 \text{ мг/л,}$$

Похибка дорівнює:

$$\delta = \frac{(0,5 - 0,491) \cdot 100\%}{0,5} = 1,78 \%$$

Приклади 3-4 ілюструють здійснення способу при різних концентраціях хлорид кадмію і рН. Результати наведені в таблиці.

25 За отриманими даними за допомогою математичної обробки була отримана формула для визначення концентрації ПГМГ-гх у воді та забарвлених розчинах з урахуванням зміни рН та концентрації хлорид кадмію.

$$C = \frac{y + 0,1743 + 0,0174 x_1 - 0,0013 (x_1 - 0,571)^2}{(0,00163 - 0,001 x_2)}$$

30 x_1 - концентрація Cd^{2+} (моль/л);
 x_2 - рН розчину;
 C - концентрація ПГМГ-гх (мг/л);
 y - різниця потенціалів (В).

Розрахунок похибки:

$$\delta = \frac{(C_{\text{ист}} - C) \cdot 100\%}{C_{\text{ист}}},$$

35 δ - похибка (%),
 $C_{\text{ист}}$ - концентрація ПГМГ-гх, що була введена у воду (мг/л),
 C - концентрація ПГМГ-гх розрахована за формулою (мг/л).

40 Запропонований спосіб дозволяє визначити концентрацію полігексаметиленгуанідин-гідрохлориду у воді та забарвлених розчинах (компоти, соки, напої та ін.) з урахуванням різних значень показника активності іонів водню.

Таблиця

Результати визначення полігексаметиленгуанідин-гідрохлориду при різних значеннях рН та концентраціях кадмію (Cd^{2+}) за прикладом 1-4

№	X_1 , моль/л	y , В	рН	X_3 , мг/л	δ , %
1	10^{-5}	-0,1745	2,9	0,491	1,78
2	10^{-5}	-0,1757	3,5	0,975	2,47
3	10^{-4}	-0,1812	3,1	4,98	0,38
4	10^{-4}	-0,1893	3,2	9,82	1,77

ФОРМУЛА КОРИСНОЇ МОДЕЛІ

- 5 Спосіб визначення концентрації полігексаметиленгуанідин-гідрохлориду у воді та забарвлених розчинах, що включає відбір проби дослідного зразка, введення комплексоутворювача і подальше вимірювання концентрації полігексаметиленгуанідин-гідрохлориду, який **відрізняється** тим, що в пробу дослідного зразка вводять хлорид кадмію кількістю $1 \cdot 10^{-5}$ - $1 \cdot 10^{-3}$ моль/л, встановлюють рН=2,0-6,0 за допомогою ацетатного буфера і вимірюють потенціали, отриманні за допомогою кадмій-селективного та хлорсрібного електродів, а
- 10 концентрацію полігексаметиленгуанідин-гідрохлориду визначають за формулою:

$$C = \frac{y + 0,1743 + 0,0174 x_1 - 0,0013 (x_1 - 0,571)^2}{(0,00163 - 0,001 x_2)}, \text{ де}$$

- x_1 - концентрація Cd^{2+} (моль/л);
- x_2 - рН розчину;
- С - концентрація ГТГМГ-гх (мг/л);
- 15 у - різниця потенціалів (В).

Комп'ютерна верстка Л. Литвиненко

Державна служба інтелектуальної власності України, вул. Василя Липківського, 45, м. Київ, МСП, 03680, Україна

ДП "Український інститут інтелектуальної власності", вул. Глазунова, 1, м. Київ – 42, 01601